

TIJDELIJKE NATUUR

Een veilige haven voor bedrijf & natuur

2B Connect

Dinsdag 17/09/2019 - Brussel

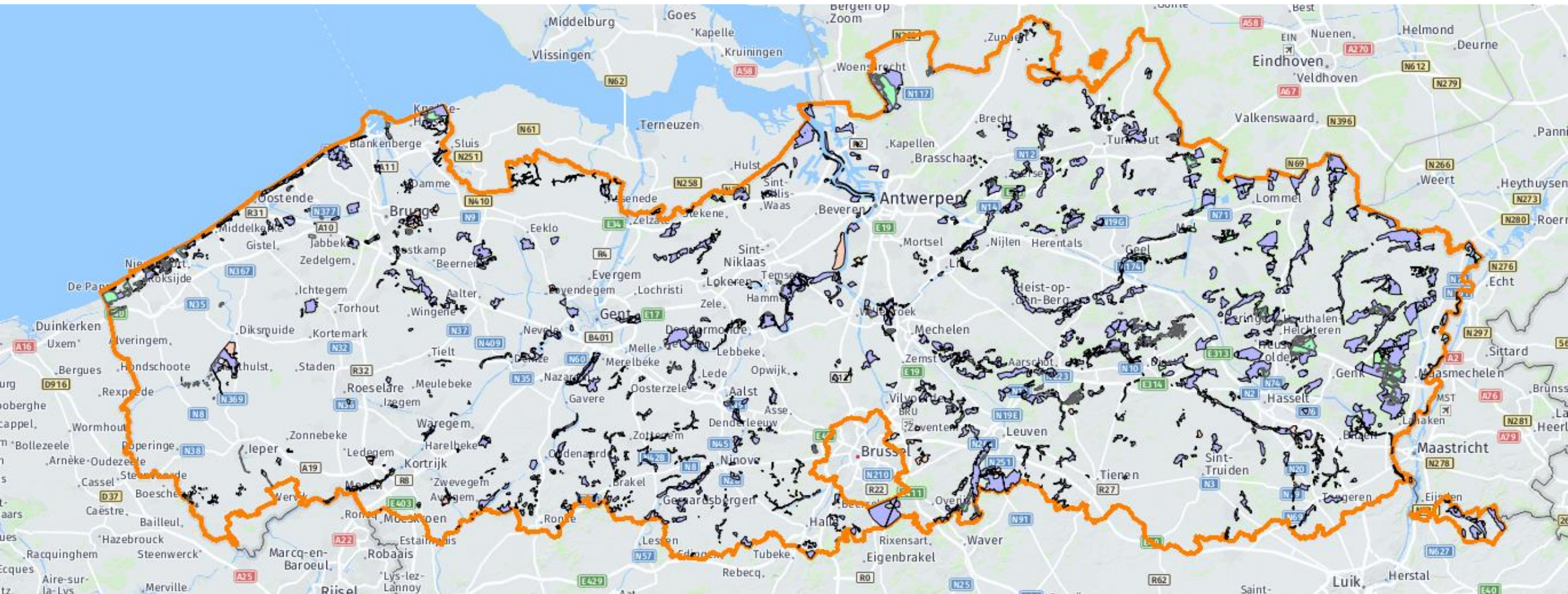
Natuur in Vlaanderen

- Vlaanderen bestaat voor 204.000 ha uit natuur en bossen (15%)
- Oppervlakte effectief beheerde natuur: 81.699 ha
- Grootste natuurgebieden
  - Nationaal Park Hoge Kempen: 5.700 ha
  - Vallei van de Zwarte Beek: 1.400 ha
  - Zoniënwoud: 4.400 ha
- Gemiddelde oppervlakte natuurreserveaat: 40 ha

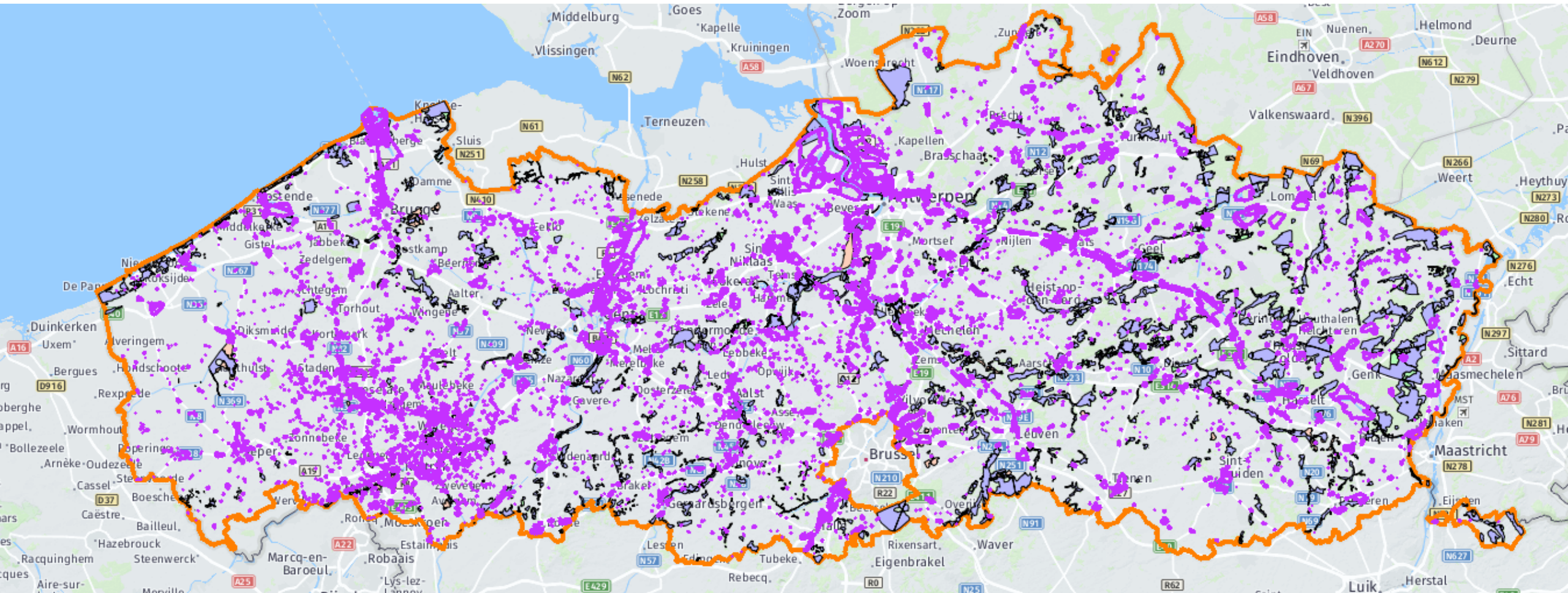

Natuur in Vlaanderen (VEN)

Bedrijvigheid in Vlaanderen

Bedrijvigheid in Vlaanderen

- Vlaanderen bestaat voor 50.220 ha uit bedrijventerreinen en bijhorende infrastructuur (4%)
- Gemiddelde oppervlakte
  - Zeehaventerreinen: 1500 ha
  - Kanaalhavens: 267 ha
  - Overige bedrijventerreinen: 12 ha
- Ruim 17.000 ha ligt braak of is ingericht als plantsoen!

Ons bedrijfsgroen

Klassiek beheer van de groene infrastructuur

- Gazonbeheer
- Strakke tuinaanleg met snoeivormen
- Pesticidengebruik
- Intensief en duur

Bewust vermijden van spontane natuurontwikkeling

- Bijv. tijdelijk gebruik door landbouwer
- Impact op vergunningsprocedures
- Vermijden van dure compensatieverplichtingen
  - Zorgplicht natuurdecreet
  - Boscompensatie

Raad van State schorst uitbreiding 'om zeldzame insecten te beschermen'

Rode bosmieren houden aanleg sportpark Retie tegen

21/03/2013 om 03:00 door Eddy Meulemans - [Print](#) - [Corrigeer](#)

377.000 zonnepanelen bedreigen zeldzame spinnensoort

06/12/2016 om 17:45 | Bron: BELGA

[Print](#)

Foto: Lou Debruyne

Nieuwe "boskaart" veroorzaakt grote onrust bij eigenaars van bouwgronden

Bewaren

Agentschap Natuur en Bos

wo 17/05/2017 - 15:43 Joris Truyts

De plannen van de Vlaamse regering om zonevreemde bossen beter te beschermen, veroorzaken onrust bij eigenaars van bouwgronden. Die zien plots dat op hun bouwgrond (voorlopig) niet meer mag gebouwd worden. "Bij de selectie is geen rekening gehouden met het mogelijke waardeverlies voor de eigenaars", zegt de Vlaamse Confederatie Bouw.

COMPENSATIE VOOR UITBREIDING HAVENTERREINEN VERLOOPT MOEIZAAM

80 hectare weideland in Zeebrugse haven

09 JUNI 2010 OM 00:00 UUR | Tom Le Bacq

In de achterhaven van Zeebrugge wordt 80 hectare grond ingericht als een groot stu- zilt grasland. Dat moet het verlies van natuur door de uitbouw van de haven compenseren. 'En zo kunnen wij ook verder met de havenuitbreiding in andere gebieden', zegt havenvoorzitter Joachim Coens.

Nederland inspireert

Nederland reserveert braakliggende industrie- en bouwgronden voor fauna en flora

Tijdelijke natuur, permanente winst

Martin Melchers behoeft de tijdelijke natuur op de braakliggende haventerreinen van Amsterdam.

Natuur en economie staan vaak lijnrecht tegenover elkaar. Onze noorderburen hebben een prima compromis uitgedokterd: dieren en planten mogen zich ongestoord ontwikkelen op braakliggend terrein, maar bij exploitatie moeten ze

**SENNE STANCKE
FOTO'S SEBASTIAN
STEVENIERS**

"Ikken wasser ik een klein publiek moet verplaatsen al een groepje overblijven moet verplanten voor ik me om m'n ziel getrap", zegt Martin Melchers, voormalig stadhouder van Amsterdam. "Maar wat hier weggaat, komt er ergens anders weer bij." De 70-jarige Melchers beheert voor Hoesbedrijf Amsterdam de natuur in Westpoort, het westelijke deel van de Amsterdamse haven. Op de braakliggende terreinen die wachten op een definitieve

de eerste plaats aan de natuur denkt als tijdelijke bestemming voor zijn gronden is een gevolg van de wettelijke regeling die in Nederland al sinds 2009 in voege is, en die toelaat dat op braakliggend terrein met een 'sande' bestemming - haven, industrie, woningbouw - zogenaamde 'tijdelijke natuur' wordt ontwikkeld.

Nachtmerrie
Dat mocht vóór 2009 natuurlijk ook al. Maar grondwetgevaars zijn er meestal als de dood voor om de natuur zomaar haar gang te laten gaan - het natuurterrein.

"Wij staan te popelen"

Verachtende blikken in ons land zijn de tijdelijke natuur gegeven. Zandbedrijfsbedrijf Sibeko geeft bijvoorbeeld al jaren voor de implementatie van het concept in Vlaanderen. "Eigenlijk staan we te popelen om tijdelijke natuur te ontwikkelen op de terreinen rond onze groeven", zegt Aaike Verbeeten, duurzaamheidsmanager bij Sibeko. "Daar we

tijdelijke natuur aan de slag gaat." Zo'n onthefingsaanvraag kan trouwens soorten omvatten die beschermd zijn op basis van strenge Europese wetgeving.

Momenteel wordt onder supervisie van Melchers een stukje haventerrein van 8 hectare opgeruimd waar de natuur vijf jaar lang haar gang heeft kunnen gaan. Het was het eerste gebied waarvoor in Nederland een onthefing werd goedgekeurd, waardoor het meteen een juridische betekenis werd. Een natuurvereniging protesteerde dat het terrein een definitieve val was. Het was een

De regeling blijft een succes bij onze noorderburen. Inmiddels groeit en bloeit er al op meer dan 2.000 hectare tijdelijke natuur. Daar zit veel haventerrein bij, maar ook bouwgronden van projectontwikkelaars die door de ingevroren huizenmarkt in Nederland geen kopers vinden.

Tempo
Intussen rijzen ook de gesten in Vlaanderen, in een context waarin natuur en economie vaak onverzoenlijk lijken - denk aan het beruchte Essersbos - kan tijdelijke natuur een lichtpunt zijn. Het concept geniet immers de steun van het bedrijfsleven (zie tekst). In Vlaanderen zou minstens 17.000 hectare aan braakliggend terrein liggen te wachten op een economische bestemming.

Volgens Hendrik Schoelkens, assistent aan de vakgroep European, Publick en Internationaal Recht van de UGent en advocaat gespecialiseerd in milieuwet, kan de tijdelijke natuur een flinke boost geven aan de bedreigde biodiversiteit. "Het voordeel van tijdelijke natuurgebieden is dat ze tegen het tempo van de permafrost worden aangepast", zegt Schoelkens. "Dat staat in schril contrast met de snelheid waarmee onze overheid de permanente natuur- en bossen gebieds uitbreidt."

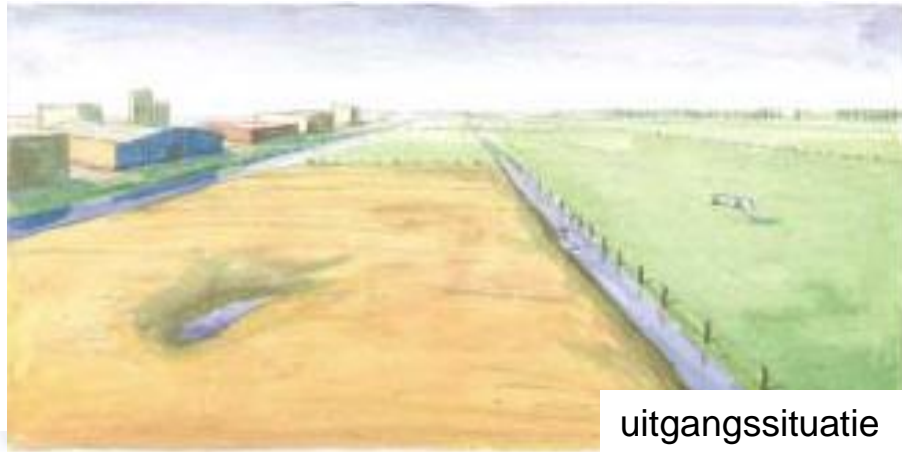
Schoelkens denkt wel dat het concept eerst duidelijk moet worden afgebakend om perverse effecten te voorkomen. "Tijdelijke natuur moet altijd worden be-

In een context waarin natuur en economie vaak onverzoenlijk lijken - denk aan het beruchte Essersbos - kan tijdelijke natuur een lichtpunt zijn

Wat is tijdelijke natuur?

‘Tijdelijke natuur’ houdt in dat, in afwachting van de uiteindelijke bestemmingsrealisatie van een terrein (met uitzondering van de nabestemming), op dat terrein, dat bij de start van het project een bestemming heeft waar natuur geen rol speelt, door een initiatiefnemer natuurontwikkeling tijdelijk wordt uitgevoerd. Die tijdelijke natuurontwikkeling kan later weer weg genomen worden met een maximale rechtszekerheid voor die initiatiefnemer.

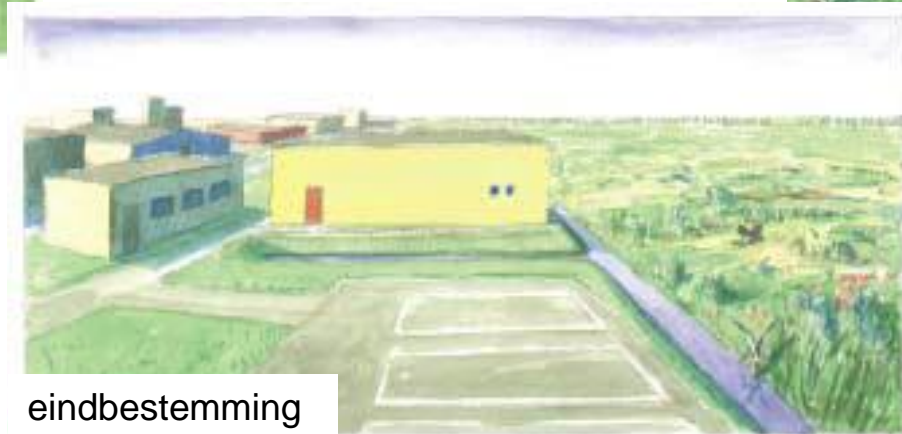
uitgangssituatie

zonder tijdelijke natuur

met tijdelijke natuur

eindbestemming

Wat is het niet?

Vrijstelling om
bestaande natuur
te verwijderen

Manier om
compensaties te
vermijden zonder
eigen inspanning

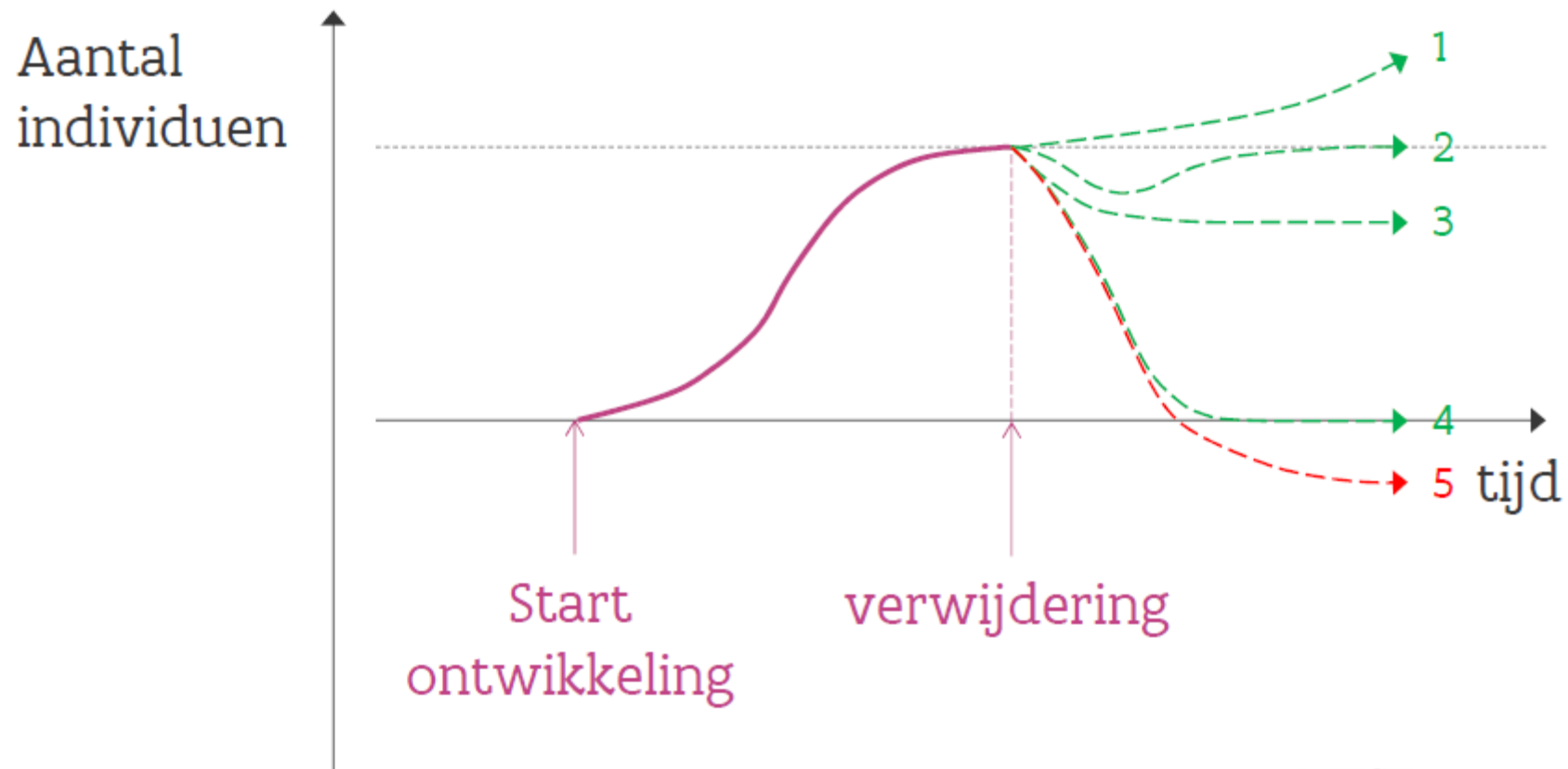

Voordelen voor de natuur

- Tijdelijke natuur geeft een impuls aan pioniers- en vroege soorten.
- Een tijdelijke stijging in aantallen kan zorgen voor een verduurzaming van een populatie.
- Een tijdelijke natuurgebied is een extra “patch” in een metapopulatie en draagt bij aan de overlevingskans van een soort.

Voordelen voor de initiatiefnemer

Het groenbeheer wordt goedkoper, is gezonder en heeft een goede beeldkwaliteit.

Er hoeft geen tijd en geld meer te worden geïnvesteerd in het preventief weren van beschermde dieren en planten.

Bouwprojecten zonder risico op vertraging a.g.v. beschermde dieren en planten. De natuur mag worden verwijderd, zodra de uitvoering van start gaat.

Op een aansprekende en tastbare manier invulling geven aan het beleid op het vlak van maatschappelijke verantwoord ondernemen.

Een Tijdelijk Natuurgebied draagt bij aan het voortbestaan van (zeldzame en beschermde) plant- en diersoorten in Vlaanderen.

Het is een mogelijkheid om uw relatie met de omwonenden van uw terrein te verbeteren, zeker indien u uw Tijdelijke Natuurgebied openstelt voor het publiek.

- Home
- Actueel
- Tijdelijke Natuur
- Organisatie
- Voorbeeldprojecten
- Overzicht
- Gedragcode
- Contact

Voorbeeldprojecten

- > [Groningen Seaports](#)
- > [Gebiedsontwikkelplan Eeserwold Steenwijk](#)
- > [Havenbedrijf Rotterdam](#)
- > [Bedrijvenpark Twente Noord](#)

Groningen Seaports

Terrein:	Groningen Seaports (Femsmond en Delfzijl)
Oppervlakte:	300 ha hectare
Status:	Lopend project

Gebiedsontwikkelplan Eeserwold Steenwijk

- Ruim 100 hectare groot
- Deels bedrijventerrein, deels woonzone, deels ontginningszone
- Ontwikkeling verloopt oorspronkelijk trager dan verwacht, waardoor er ruimte kwam voor natuurontwikkeling
- o.a. Bruine kiekendief als broedvogel

Brouwerij Heineken Zoeterwoude

- Bestaande groeninfrastructuur op bedrijfsterrein uit '60
- Groeninfrastructuur wordt sinds kort ecologisch beheerd
  - Inzaaien bloemenweides
  - Ecologisch graslandbeheer
  - Rietontwikkeling
- Nieuw onderdeel in het verduurzamen van het bedrijfsproces
- Groeiplaats van rietorchis
- Andere bedrijven in de buurt stappen mee in het project 'bijenlandschap'

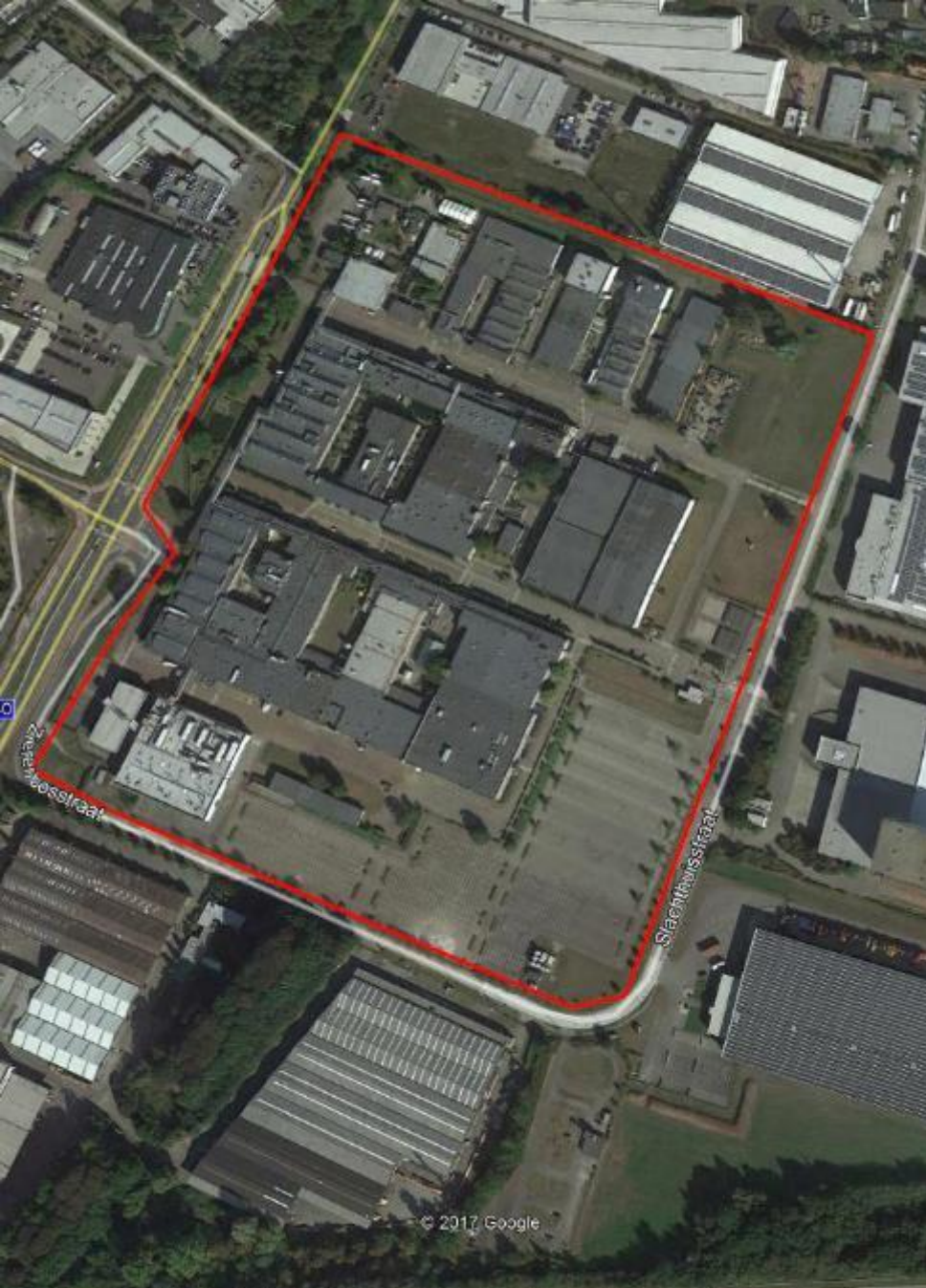
TIJDELIJKE NATUUR

Een veilige haven voor bedrijf & natuur

Eerste casus in Vlaanderen: tijdelijke natuur op de Philips-site in Turnhout

Philips Lighting in Turnhout

- Klassiek bedrijfsterrein uit jaren '60
- Grote oppervlakte verhardingen
- Klassieke snoeivormen van o.a. taxus
- Grote gazons
- Chemische onkruidbestrijding
- Intensief en duur groenbeheer
- Weinig meerwaarde voor mens en natuur

PHILIPS LIGHTING KIEST VOOR GROEN

PAUL HUYSMANS × 15 MEI 2017

3ha grasland op de 20ha grote site van Philips Lighting en Open Manufacturing Campus in Turnhout wordt omgevormd tot een natuurgebied. Sinds een week grazen er schapen en tegelijk worden exotische planten vervangen door streekeigen groen. “Het bedrijf wil de biodiversiteit verhogen en een meerwaarde creëren voor de medewerkers”, vertelt Stefanie Pype, zaakvoerder van studiebureau Corridor uit Nazareth, dat het project begeleidt.

Vanaf nu dus geen lawaaierige grasmachines meer die het gazon netjes bijknippen maar tweemaal per jaar mekkerende schapen. “Eerst gaan die naar een nabijgelegen natuurgebied waar ze op natuurlijke wijze zaden van inheemse planten in hun vacht verzamelen. Als ze later de grasvelden begrazen bij Philips Lighting, verliezen ze die zaden weer en vinden inheemse planten een nieuw onderkomen op ons terrein”, legt Pype uit. “Dat is goed voor inheemse dieren en insecten.”

Natuur als buur

Philips zal de evolutie van de natuur in de gaten via een jaarlijkse monitoring. Plantsoenen met taxushagen zijn geroid en in de plaats wordt heide geplant. Uitheemse beplanting is verwijderd en vervangen door brem, dennen, berken en zomereiken. De werkzaamheden worden uitgevoerd door Natuurwerk vzw uit Turnhout. “We kiezen voor planten en bomen die in de natuur in de omgeving voorkomen”, vertelt Stefanie Pype. Haar studiebureau Corridor is een spin-off van SPK vzw in Turnhout. Directeur Bart Wuyts zetelt trouwens als bestuurder in de coöperatieve vennootschap.

De volledige omvorming naar volwaardig natuurgebied neemt zo'n 3 jaar in beslag.

Ecologisch groenbeheerplan

- Volgens 3 peilers:
  - Meerwaarde voor mens en natuur
  - Beeldkwaliteit
  - Beheerkost
- Gazons worden omgevormd naar ecologisch beheerd grasland
  - Gazonbeheer wordt stootbegrazing met schapen
- Beheerintensieve snoeivormen vervangen door streekeigen soorten
  - Dreef met zomereik en grove den
  - Struikheide als grondbedekker
- Onkruidbestrijding wordt mechanisch
  - Veegmachine, voegenmengsel,...
- Plaatsing bijenhotel
- Aanleg wandelpad
- Communicatietraject met personeel
  - Infobord
  - Wandeling met personeelsleden
  - Infostand op familiedag

Ecologisch beheer een risico?

- Voorafgaand aan beheerplan werd terrein grondig geïnventariseerd
- Kensoorten aanwezig van droog heischraal grasland:
  - O.a. dwergviltkruid, klein tasjeskruid en tormentil
- Reeds beschermde soorten aanwezig:
  - O.a. gewoon duizendguldenkruid, scholekster en grote groene sabelsprinkhaan
- Transitie van 1 groot bedrijf naar verschillende kleinere gebruikers
- Toekomst bedrijfsterrein is onduidelijk
  - Nieuwe gebouwen?
  - Meer parking?

Eerste afwijking tijdelijke natuur in Vlaanderen

- Uitgangssituatie met vrij hoge natuurwaarde
- Ecologisch beheer kan leiden tot vestiging nieuwe soorten of ontwikkeling verboden te wijzigen vegetatie
- Transitie kan leiden tot vraag nieuwe gebouwen
- Positieve ervaring met concept tijdelijke natuur in Nederland
- Uitgebreidere inventarisatie diende als nulmeting
  - O.a. insecten (lieveheersbeestjes) en vleermuizen (dwergvleermuis)
  - Duizendguldenkruid: +- 700 exemplaren
  - Brede wespenorchis: 1 ex.
- Aanvraag voor duurtijd van 10 jaar
  - ingediend bij ANB op 25 juli 2017
  - vergunning werd verleend op 30 augustus 2017

Philips Lighting Turnhout

Op de Philipssite in Turnhout wordt braakliggende bedrijfsgrond tijdelijk omgevormd tot natuurgebied. Een primeur voor Vlaanderen.

Laat het gras maar groeien (op het bedrijventerrein)

VAN ONZE MEDIWERKER

SENNE STARCKX

BRUSSEL | De verlichtingsfabriek van Philips in Turnhout werd de voorbije jaren sterk afgestankt. Daardoor liggen aanzienlijke stukken van het bijna twintig hectare grote bedrijventerrein er vandaag verlaten bij. In afwachting van hernieuwde industriële activiteiten krijgt de natuur er nu de kans om zich te ontwikkelen. Niet volgens een strikt afgeleefd groenbeheersplan zoals bij de gemiddelde (doodnaale) bedrijfstuin, maar in lijn met de historische vegetatie van de Kempen: droge, heideachtige graslanden die bezaaid zijn met kleine zaden en die kort worden gehouden door schapen.

In nul heeft de directie van Philips de garantie gekregen dat de natuur mag worden verwijderd als er straks weer nood is aan nieuwe bedrijfsgrond, want de stukjes grasland zijn en blijven bedrijfsterrain.

Overgewaaid uit Nederland

Die juridische garantie vormt de kern van 'tijdelijke natuur', een concept dat is overgewaaid vanuit Nederland. De vergunning die Philips heeft ingediend en die zodra wordt goedgekeurd door het Agentschap voor Natuur en Bos, is de allereerste in Vlaanderen.

Volgens Inge Brynynoghe, plant manager bij Philips Lighting, haalde de Turnhoutse directie de mosterd bij de High Tech Campus in Eindhoven, een modern bedrijventerrain dat oorspronkelijk ook door Philips werd opgezet. Daar werd een deel van het terrein op landschappelijk en ecologisch verantwoorde wijze heringericht, met aandacht voor typisch Kempense plant- en diersoorten. We willen op onze site een vergelijkbare vorm van 'ecologisch groen' creëren.

De verlichtingsfabriek laat de aanleg en het groenbeheer over aan gespecialiseerde natuurbeheerders. 'Dat scheelt in onderhoud', zegt Brynynoghe. Ook ten opzichte van vroeger, want bedrijfsgras wordt doorgaans veelvuldig gemaaid en behandeld met pesticiden.

Het is een pervers effect van de natuurwetgeving: bedrijven zijn er als de dood voor dat zeldzame soor-

Groen op industrieterreinen wordt vaak bestreden met pesticiden omdat bedrijven er als de dood voor zijn dat er zich zeldzame soorten vestigen

De graslanden op de Philipssite zullen tweemaal per jaar begrast worden door schapen. Die dragen in hun vacht zaden mee van inheemse planten, die waardevolle soorten zullen lokken, zoals... © spk

... het echt duizendguldenkruid... © P. Teugel/Beige

... de boomkruiper... © nepholo/m. Schiel

... en de kleine vuurvinder. © P. Fickler/Beige

ten zich vestigen op hun terrein en de toekomstige exploitatie in de weg staan. De juridische garantie voor de tijdelijkheid van de natuur noemt die zorg weg, waardoor grasmaaier en gepsaltaan de kant kunnen blijven.

Vacht met zaden

De graslanden op de Philipssite zullen tweemaal per jaar met schapen worden begrast. 'De schapen brengen in hun vacht zaden van inheemse planten mee', zegt Peter Claus van studiebureau Corridor, dat Philips begeleidde bij de vergunningaanvraag. 'En die planten lokken weer inheemse dieren en insecten.' Claus somt enkele waardevolle soorten op die al in Turnhout te vinden zijn: echt duizendguldenkruid (prijkt beschermd), de kleine vuurvinder en de boomkruiper.

Specifieke fauna en flora zoals rupsstreeppadden of zeldzame orchideeën hoeven we er niet te verwachten. Op de Philipssite ligt de nadruk vooral op ecologisch beheer. Doet dat geen afbreuk aan de voorstelling die de meeste mensen hebben van een natuurgebied? 'Tijdelijke natuur heeft ook een grote symbolische waarde', vindt Claus. 'We komen tegemoet aan bedrijven die een inspanning willen doen op ecologisch vlak, in plaats van dat ze zich vastrijden in de natuurwetgeving.'

In Vlaanderen ligt er nu 11.000 hectare industrie- en bedrijventerrain braak. Natuurpunt, de grootste private natuurbeheerder van Vlaanderen, beheert 22.000 hectare 'echte' natuur. Claus: 'Om maar te zeggen: tijdelijke natuur kan een zeer mooie aanvulling worden op ons bestaande beleid.'

Eyeopener voor andere bedrijven

Hendrik Schoukens, milieustratist van de Universiteit Gent, ziet in de vergunning van Philips een eyeopener voor bedrijven en organisaties met braakliggende terreinen in Vlaanderen. 'Wie in Vlaanderen iets voor de natuur wil doen, wordt door de complexe regelgeving veeleer ontmoedigd dan gestimuleerd. Tijdelijke natuur geeft een zekere vrijheid.' Bedrijven die geïnteresseerd zijn, maar die nog strakke of bang zijn dat een zeldzame diersoort root komt gooien in hun uitbreidingsplannen, nodigt Schoukens uit om toch een vergunning aan te vragen - ze worden immers tot niets verplicht zolang die hangende is. Bestaande vergunningen kunnen altijd worden aangevochten bij de rechtbank.

TIJDELIJKE NATUUR

Een veilige haven voor bedrijf & natuur

2 nieuwe casussen in Vlaanderen: tijdelijke natuur in ontginningsites van Wienerberger nv

Klei- en leemontginning

- Tijdelijke ontginning ifv productie bakstenen en dakpannen
- Oorspronkelijke bestemming meestal landbouw
- Na ontginning moet ‘nabestemming’ gerealiseerd worden:
  - Lanaken: watergebonden industriegebied langs Albertkanaal
  - Kortrijk: landbouwgebied
- Nabestemming mag niet ‘bezwaard’ zijn door ontginning

Tijdelijke natuur in ontginningen

- Ontginningsactiviteiten gebeuren niet continu, maar op vraag vanuit productie
- Op klei- en leembodems ontstaan vaak tijdelijke plassen, waardoor vaak pionierssoorten opduiken
  - Rugstreeppad
  - Kleine plevier
  - Bijenorchis
  - Oeverzwaluw
  - Kamsalamander
- Ontginners mijden spontane natuurontwikkeling door specifieke maatregelen
  - newtfencing
  - pesticiden
- Dankzij vergunning tijdelijke natuur:
  - Geen maatregelen tegen natuurontwikkeling
  - Jaarlijks worden waterplassen voorzien en ongeroerd gelaten
  - Geen bezwaring van realiseren nabestemming

TIJDELIJKE NATUUR

Een veilige haven voor bedrijf & natuur

TIJDELIJKE NATUUR PRAKTISCH BEKEKEN

een inkijk in de te volgen procedures

Afwijking tijdelijke natuur in Vlaanderen

- Er is geen specifieke wetgeving rond tijdelijke natuur
- Een afwijking tijdelijke natuur bestaat uit 2 bestaande vergunningen:
  - Individuele afwijking op de verbodsbepalingen uit het Soortenbesluit van 15 mei 2009
  - Individuele afwijking op het verbod op vegetatiewijziging uit het Vegetatiebesluit van 23 juli 1998

Afwijking Soortenbesluit

- Vertaling EU Habitat- en Vogelrichtlijn en o.a. KB vogelbescherming op Vlaams niveau
- Soortenbesluit bepaalt:
  - welke planten- en diersoorten beschermd zijn in Vlaanderen
  - welke gevolgen die beschermde status heeft
    - Vnl. verbodsbepalingen (doden, vangen, beschadigen leefgebied,...)
- Drie categorieën beschermde soorten
  - Cat. 1: soorten die op Vlaams niveau beschermd zijn (bijv. vuursalamander of bijenorchis)
  - Cat. 2: alle vogelsoorten (bijv. merel of roerdomp)
  - Cat. 3: soorten uit de EU-Habitatrichtlijn (bijv. kamsalamander of bever)
- Afwijken op verbodsbepalingen is mogelijk onder bepaalde voorwaarden
  - Afwijkingsgronden zijn beperkt
  - Geen betekenisvolle impact op gunstige staat van instandhouding op lokale of Vlaamse schaal

Afwijkingsgronden Soortenbesluit

1. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid
2. in het kader van dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale en economische aard, en voor het milieu gunstige effecten;
3. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
4. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren of aan andere goederen in eigendom of gebruik
5. ter bescherming van de wilde fauna of flora, of ter instandhouding van de natuurlijke habitats
6. voor doeleinden in verband met onderzoek of onderwijs, repopulatie of herintroductie, alsook voor de daartoe benodigde kweek
7. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt en vastgesteld aantal van bepaalde specimens te vangen, te plukken of in bezit te hebben.

Afwijkingsgronden Soortenbesluit

1. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid
2. in het kader van dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale en economische aard, en voor het milieu gunstige effecten;
3. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
4. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren of aan andere goederen in eigendom of gebruik
- 5. ter bescherming van de wilde fauna of flora, of ter instandhouding van de natuurlijke habitats**
6. voor doeleinden in verband met onderzoek of onderwijs, repopulatie of herintroductie, alsook voor de daartoe benodigde kweek
7. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt en vastgesteld aantal van bepaalde specimens te vangen, te plukken of in bezit te hebben.

Afwijking vegetatiebesluit

- Regelt de bescherming van bepaalde vegetaties en kleine landschapselementen
- Vergunningsplicht in groene en gele bestemmingen
  - Bijv. natuurvergunning voor het verwijderen houtkant in agrarisch gebied
- Verbod op het wijzigen van bepaalde vegetaties
  - Historisch permanent grasland
    - Groene bestemmingen, beschermd landschap en SBZ-V Zwin en polders
  - Vennen en heiden
  - Duinvegetaties
  - Moerassen en waterrijke gebieden
    - **Rietvelden, amfibieënpoel,...**
- Toepassen van het standstillbeginsel en de zorgplicht
  - Principe van de vermijdbare schade
  - Het realiseren van de ruimtelijke bestemming kan niet verhinderd worden

Afwijking tijdelijke natuur

- De bestemming moet nog worden gerealiseerd
- Natuur zal verdwijnen wanneer bestemming wordt gerealiseerd
- Wordt toegepast op projectmatige wijze
  - Op vraag van individuele initiatiefnemer
  - Inspanning voor meer natuur is wenselijk
- Alleen binnen harde bestemmingen
  - Bijv. wonen, industrie, ontginning
  - Vergunningsplicht in zachte bestemmingen: permanente natuur
- Het terrein is bij voorkeur natuurarm
- Het inrichten en opruimen wordt als 1 handeling gezien
  - Effectbeoordeling: altijd positief effect op de natuur
  - Afwijkingsgrond: ter bescherming van wilde fauna en flora

Principe van de 1 handelingsbeweging

- Het inrichten en opruimen van de natuur wordt als één en dezelfde handeling beschouwd
  - Inrichten: specifieke maatregelen of spontane ontwikkeling (al dan niet beheerd)
  - Opruimen: verwijderen van de natuur op moment van realiseren bestemming
- Tijdelijke natuur afwegen t.o.v. nulalternatief
  - Bijv. ecologisch graslandbeheer versus klassiek gazonbeheer
- Effectbeoordeling gebeurt bij start van het project
  - Gunstig effect op populaties van soorten
  - Belang van de nulmeting!

Aanvragen van een afwijking tijdelijke natuur

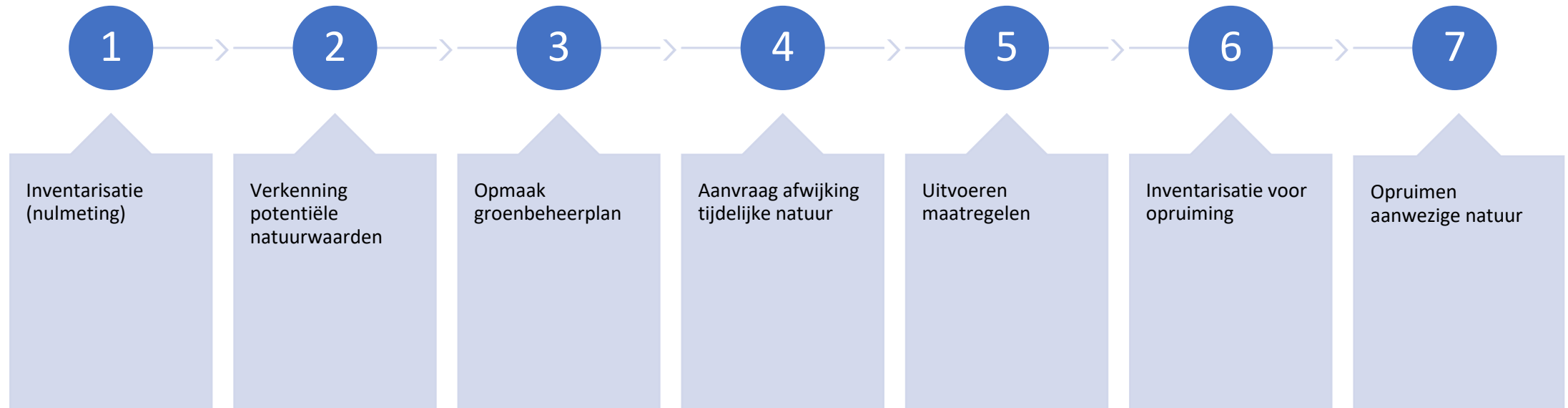
- Nulmeting = grondige inventarisatie
  - Welke (beschermd) soorten komen er nu voor op het terrein?
  - Welke aantallen beschermd soorten?
  - Vegetatiekartering (BWK)
- De afwijking tijdelijke natuur geldt enkel voor bijkomende soorten en vegetaties
  - Wat reeds aanwezig was in nulmeting moet bij opruiming gecompenseerd worden!

Dossiersamenstelling

- Situering van het project
- Biologische waarderingskaart
- Inventarisatie
  - Welke soorten
  - Aanduiden welke soorten beschermd zijn
  - Welke vegetaties
- Effectbeoordeling
  - Welke natuur kan/zal zich ontwikkelen?
  - Welke soorten zijn te verwachten?
  - Treedt er een ecologische val op?
  - Welke natuurgerichte maatregelen?
- Motiveren afwijkingsgrond soortenbesluit
- Motiveren voor welke verbodsbepalingen soortenbesluit
- Welke soorten en vegetaties?
  - Alle soorten uit cat. 1
  - Alle soorten uit cat. 2
  - Soorten uit cat. 3: standaard bever, kamsalamander, poelkikker, rugstreeppad, groenknolorchis + projectspecifieke soorten
  - Vegetaties: HPG, vennen en heiden, moerassen en waterrijke gebieden, duinvegetaties
- Milderende maatregelen bij opruiming
  - Principe van vermijdbare schade

Projectverloop tijdelijke natuur

Bos als tijdelijke natuur?

- Te vermijden omwille van Bosdecreet
- Aangeplant bos moet altijd gecompenseerd worden!
  - Met inbegrip van compensatiefactor
- Spontaan ontwikkeld bos moet gecompenseerd worden vanaf leeftijd van 22 jaar
- Ontbossen altijd voorwerp van omgevingsvergunning
  - < 3 ha -> project-MER-screening
  - > 3 ha -> opmaak project-MER of ontheffingsdossier
- Bosontwikkeling in kader van tijdelijke natuur opnemen in art. 3 § 3 van het Bosdecreet?
  - Agroforestry kan dienen als voorbeeld

natuur werkt

TIJDELIJKE NATUUR

Een veilige haven voor bedrijf & natuur

Meer info op www.tijdelijkenatuur.land